

HRVATSKA NARODNA BANKA

Nacionalni plan zamjene hrvatske kune eurom

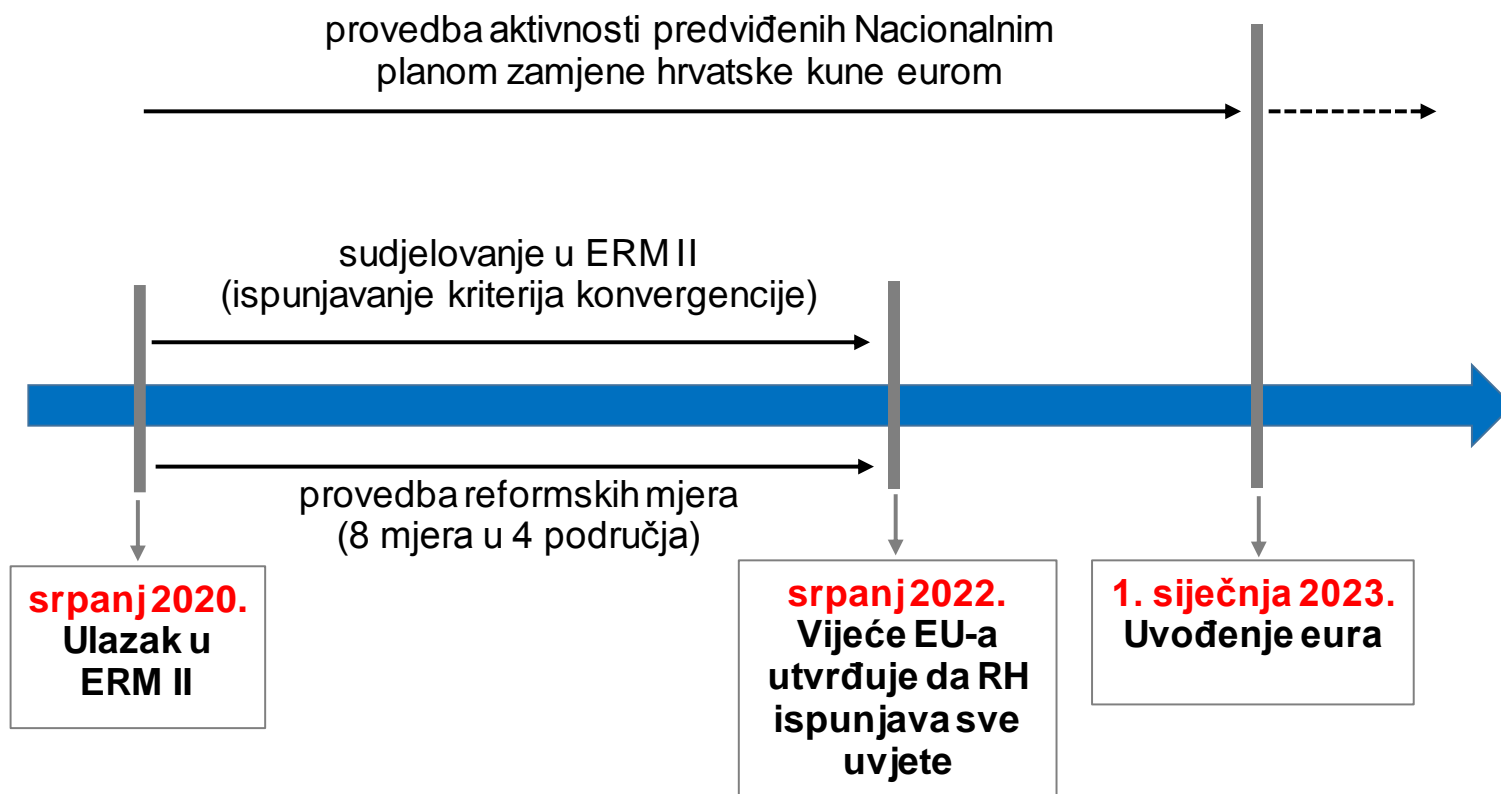
Boris Vujčić
Guverner

Nacionalno vijeće za uvođenje eura
11. 11. 2020.

Uvod

- ❑ 10. srpnja 2020. hrvatska kuna priključena je **europskom tečajnom mehanizmu II (ERM II)**
- ❑ Istodobno, uspostavljena je **bliska suradnja** između HNB-a i Europske središnje banke
- ❑ Time je ostvaren **ključan korak** na putu uvođenja eura
 - Euro je moguće uvesti najranije **1. siječnja 2023.**
 - Za ostvarenje tog cilja, uz ispunjavanje mastriških kriterija nominalne konvergencije i provedbu reformskih mjera, potrebno je već sada započeti s operativnim pripremama za uvođenje eura → Nacionalni plan zamjene hrvatske kune eurom

Ciljani vremenski horizont uvođenja eura (euro '23)

Nacionalni plan zamjene hrvatske kune eurom

- ❑ Strateški je dokument koji se nadovezuje na **Eurostrategiju**
- ❑ Iscrtava **zakonodavne, administrativne i logističke** aktivnosti ...
- ❑ ... kao i **temeljne elemente** procesa
 - ❑ npr. pravila za preračunavanje cijena i drugih vrijednosti, konvertiranje depozita i kredita, prilagodbe promjenjivih kamatnih stopa
- ❑ Glavno načelo Nacionalnog plana zamjene – **zaštita potrošača**
 - ❑ zamjena kune u euro bez troška
 - ❑ mjere i mehanizmi za prevenciju neispravnog preračunavanja cijena i neopravdanog povećanja cijena
- ❑ **Cilj** je osigurati glatko odvijanje procesa zamjene kune eurom
 - ❑ pritom su bitni elementi **vrijeme** i učinkovita **koordinacija**

Glavni pojmovi procesa zamjene valute

- ❑ **Predopskrba / posredna predopskrba gotovim novcem**
 - HNB će banke unaprijed opskrbiti novčanicama i kovanicama eura (*predopskrba*)
 - banke potom opskrbljuju Finu, Hrvatsku poštu i poduzeća (*posredna predopskrba*)

- ❑ **Fiksni tečaj konverzije**
 - ima 5 decimala, dakle ukupno 6 znamenki
 - sve vrijednosti se preračunavaju prema fiksnom tečaju konverzije u punom brojčanom iznosu (svih 6 znamenki), a nakon toga se zaokružuju na 2 decimala
 - ❑ nema kupovnog i prodajnog tečaja!
 - konverzija gotovine, depozita i kredita potpuno je besplatna za građane i poduzeća

- ❑ **Dvojni optjecaj**
 - prva 2 tjedna gotovinom će biti moguće plaćati i kunama i eurima
 - bezgotovinski platni promet u potpunosti prelazi na euro na dan uvođenja eura

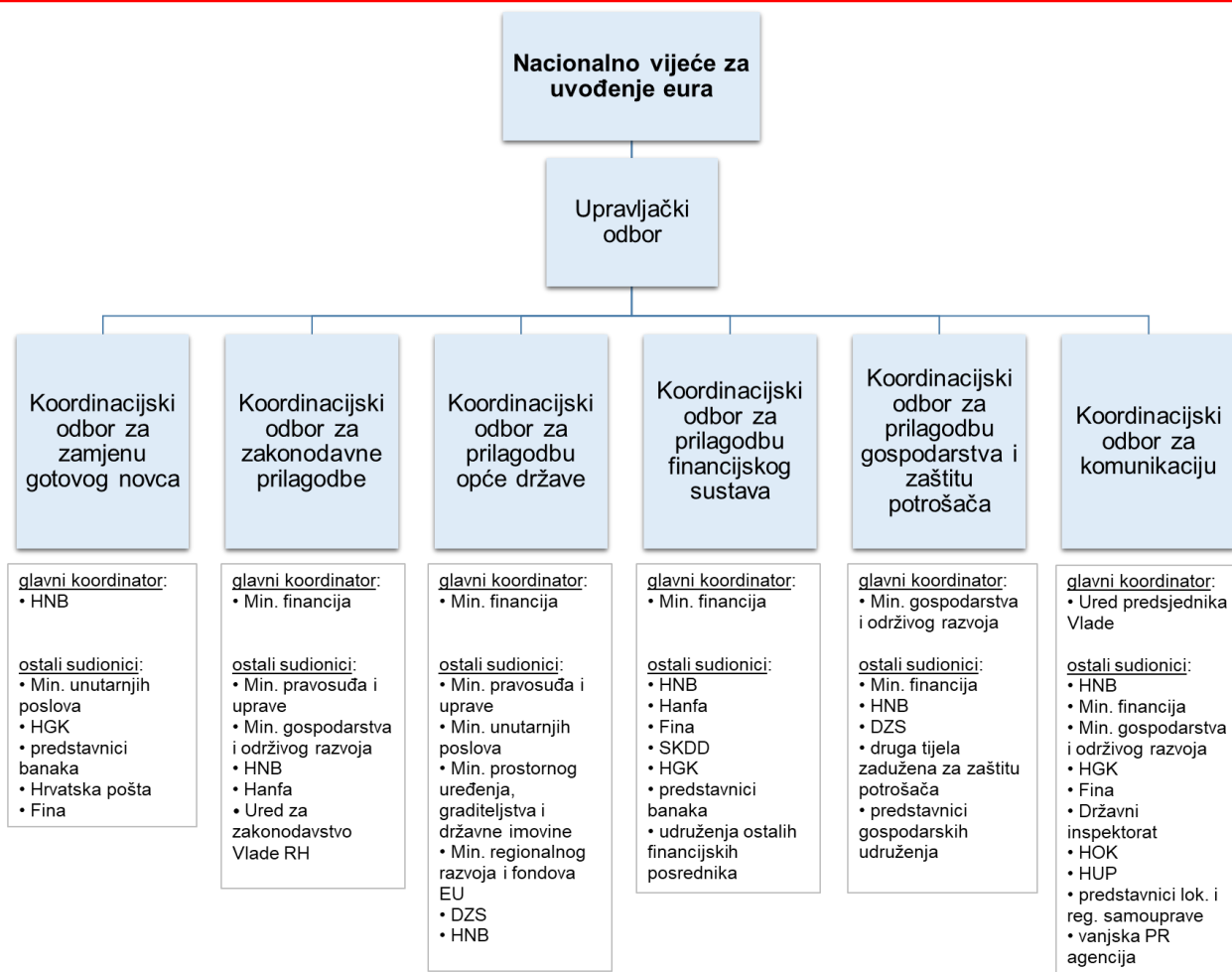
- ❑ **Dvojno iskazivanje cijena**
 - ključna mjera za prevenciju neopravdanog rasta cijena

Ključne aktivnosti u postupku zamjene hrvatske kune eurom

- ❑ Proces zamjene kune u euro je složen i tehnički zahtjevan proces ...
- ❑ ... uključuje brojne dionike
- ❑ Za uspjeh cjelokupnog procesa je važna učinkovita organizacija i koordinacija, kao i komunikacija prema građanima

Organizacija aktivnosti u postupku zamjene hrvatske kune eurom

- Nacionalno vijeće za uvođenje eura
 - vodi proces, donosi strateške smjernice i utvrđuje rokove
 - ustrojiti će šest koordinacijskih odbora – svaki će izraditi i provesti detaljan akcijski plan u svom području – i imenovati njihove glavne koordinate na prijedlog vodećih institucija
 - ustrojiti će Upravljački odbor koji će na operativnoj razini nadzirati proces i usklađivati rad koordinacijskih odbora, te redovito izvještavati Nacionalno vijeće za uvođenje eura

Ključne aktivnosti:

Usklađivanje pravnog okvira

- ❑ Država članica koja uvodi euro dužna je prilagoditi vlastiti pravni okvir kako bi se osigurala **pravna sigurnost**
- ❑ Hrvatska će donijeti **zakon o euru** kojim će:
 - unijeti u hrvatsko zakonodavstvo glavne odrednice uvođenja eura (npr. datum i tečaj konverzije, pravila za konverziju cijena, depozita i kredita, način i rok zamjene gotovog novca)
 - propisati da će se od dana uvođenja eura sve reference na hrvatsku kunu u zakonima, propisima i ugovorima smatrati referencama na euro
- ❑ Zakoni i propisi
 - koji sadrže **velik broj** odredbi vezanih uz nacionalnu valutu – potrebno ih je revidirati
 - koji sadrže **manji broj** odredbi vezanih uz nacionalnu valutu – revidiranje nije potrebno (pokriveni su zakonom o euru)

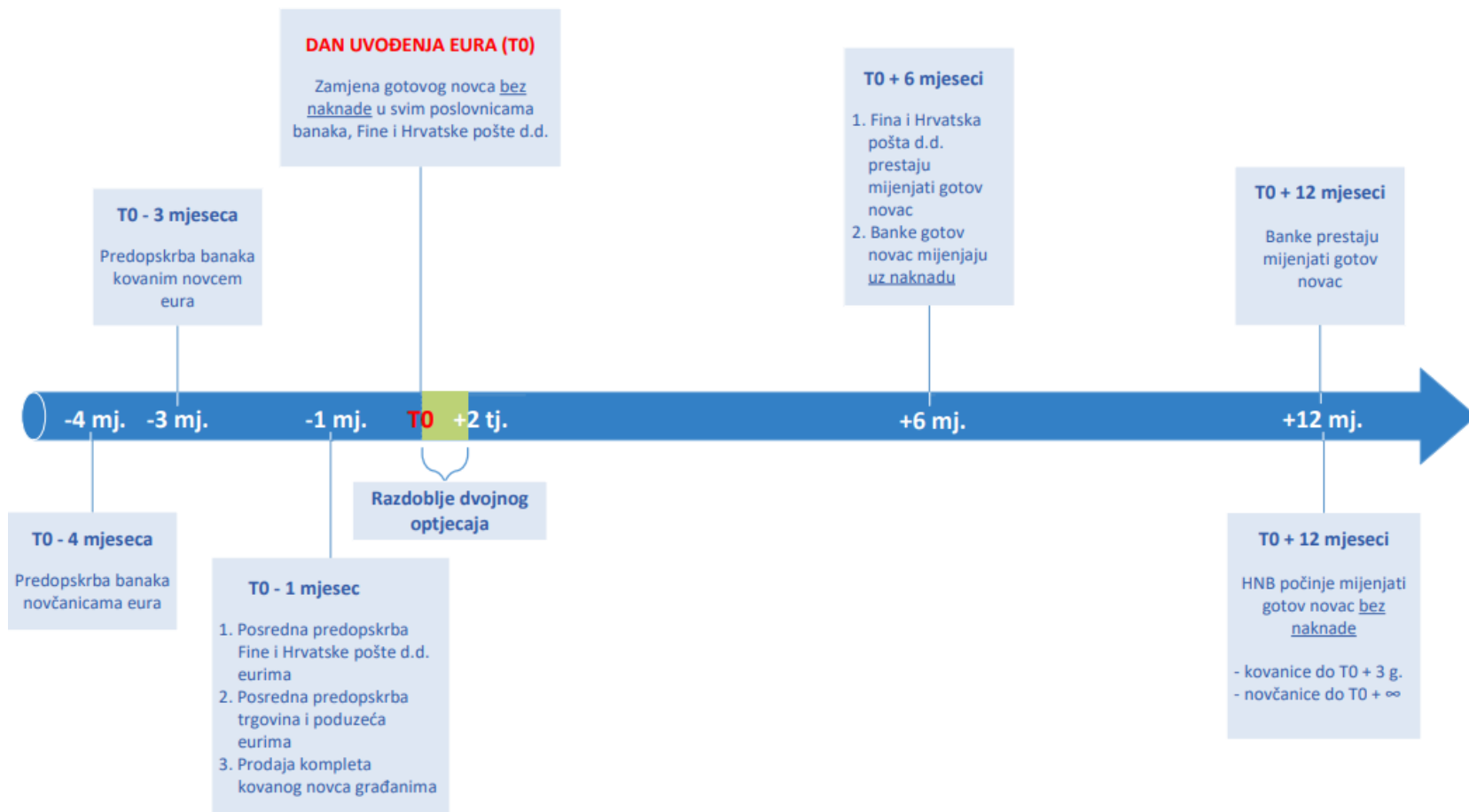
Ključne aktivnosti:

Zamjena gotovog novca

- ❑ **Logistički zahtjevna operacija** – osigurati brz i jednostavan prelazak na euro u svakom dijelu Hrvatske
- ❑ Povlačenje **kuna** iz optjecaja ...
 - 500 milijuna kuna komada novčanica
 - 1,1 milijarda kuna komada kovanica
- ❑ ... i istovremeno stavljanje potrebne količine **eura** u optjecaj
 - kovanje kovanica eura s hrvatskom nacionalnom stranom
 - nabava novčanica eura
- ❑ Zamjena kuna u euro **po fiksnom tečaju konverzije**
 - nema prodajnog ili kupovnog tečaja
 - bez bilo kakvog troška za građane i poduzeća
 - uz mjere nadzora i prevencije aktivnosti pranja novca i financiranja terorizma

Ključne aktivnosti:

Zamjena gotovog novca (nast.)

Ključne aktivnosti: Konverzija depozita

- ❑ **Zakon o euru** propisat će da se svi **kunski depoziti** konvertiraju u eure na dan uvođenja eura:
 - automatizmom
 - **po fiksnom tečaju konverzije** (nema kupovnog/prodajnog tečaja!)
 - **bez naknade/troška** za klijenta

- ❑ Konverzija depozita je **jednostavna i bezbolna operacija** u odnosu na konverziju gotovog novca
 - organizirat će se kampanja
 - ⇒ građane će se poticati da u mjesecima prije uvođenja eura što više gotovog novca kuna pohrane na kunske račune u bankama
 - ⇒ što će manje kuna biti u optjecaju, to će manji biti pritisak na banke, Hrvatsku poštu, Finu i trgovine u prvim tjednima konverzije

Ključne aktivnosti: Konverzija kredita

- ❑ Od dana uvođenja eura **svi kunski krediti i krediti s valutnom klauzulom u eurima** smatrat će se kreditima u eurima (zakon o euru):
 - originalni ugovori i dalje valjani
 - načelo neprekidnosti ugovora i drugih pravnih instrumenata
 - preračunavanje glavnice **po fiksnom tečaju konverzije**
 - **bez naknade/troška** za klijenta
 - regulirat će pitanje **kamatne stope**:
 - a) kod kredita s fiksnom kamatnom stopom → kamatna stopa ostaje ista
 - b) kod kredita s promjenjivom kamatnom stopom → postojeći **promjenjivi parametri** po potrebi će se prilagoditi
 - osnovno načelo je da dužnik nakon prilagodbe parametra **ne smije biti u lošijem položaju** (eventualni troškovi izmjene ugovora o kreditu neće biti na račun dužnika)

Ključne aktivnosti:

Konverzija kredita (nast.)

Vrsta kredita	Kamatna stopa	Prije uvođenja eura	Nakon uvođenja eura
kredit u kunama	promjenjiva	Primjer 1.	
		Glavnica = 500.000 HRK	Glavnica = (500.000 / fiksni tečaj konverzije) EUR
		Kamatna stopa = 3,24% promjenjiva	Kamatna stopa = 3,22% promjenjiva
		[3,0% (fiksna marža) + 0,24% (3M NRS1 HRK)]	[3,0% (fiksna marža) + 0,22% (3M NRS1 EUR-novi)]
		Primjer 2.	
		Glavnica = 500.000 HRK	Glavnica = (500.000 / fiksni tečaj konverzije) EUR
Kamatna stopa = 3,51% promjenjiva	Kamatna stopa = 3,51% promjenjiva		
[3,5% (fiksna marža) + 0,01% (12M TZMF HRK)]	[3,5% (fiksna marža) + 0,01% (12M TZMF EUR)]		
kredit u kunama s valutnom klauzulom u eurima	promjenjiva	Primjer 3.	
		Glavnica = 70.000 EUR	Glavnica = 70.000 EUR
		Kamatna stopa = 3,20% promjenjiva	Kamatna stopa = 3,20% promjenjiva
		[3,0% (fiksna marža) + 0,20% (3M NRS1 EUR)]	[2,98% (fiksna marža) + 0,22% (3M NRS1 EUR-novi)]
		Primjer 4.	
		Glavnica = 70.000 EUR	Glavnica = 70.000 EUR
Kamatna stopa = 2,60% promjenjiva	Kamatna stopa = 2,60% promjenjiva		
[3,0% (fiksna marža) + (-0,40%) (3M EURIBOR)]	[3,0% (fiksna marža) + (-0,40%) (3M EURIBOR)]		

Izvor: Ilustracija HNB

Ključne aktivnosti:

Prilagodba države i poduzeća

DRŽAVA i HNB

- priprema za **dvojno iskazivanje cijena** (subjekti javnog sektora koji obavljaju transakcije s građanima)
- prilagodba financijskog sustava **državne riznice** za uvođenje eura
- preračunavanje **državne statistike** u euro (DZS, HNB)
- uključivanje u **monetarnu politiku Eurosustava** (HNB)

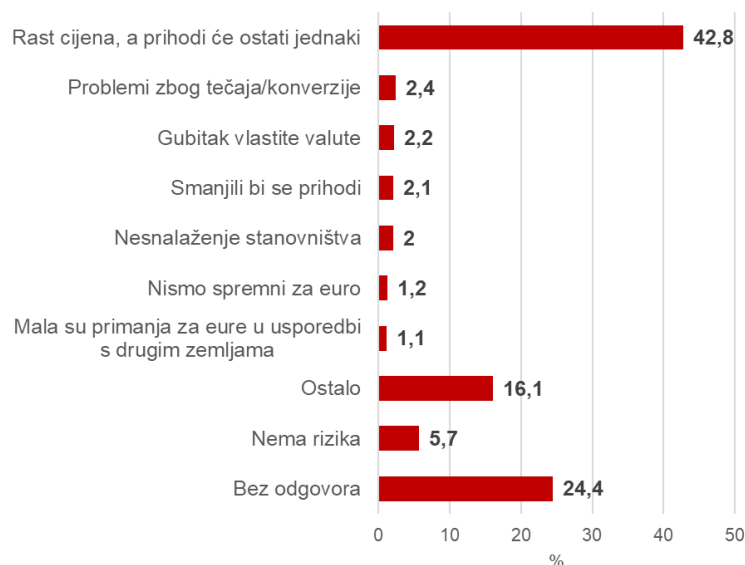
PODUZEĆA

- priprema za **dvojno iskazivanje cijena**
- prilagodba **računovodstvenih i IT sustava** za uvođenje eura
- pravodobna **nabava novčanica i kovanica eura** kod banaka
- sudjelovanje u kampanji koja će promicati **pošteno preračunavanje cijena**

Ključne aktivnosti: Zaštita potrošača i informiranje

Mnogi građani strahuju da će se uvođenjem eura životni standard u Hrvatskoj smanjiti ...

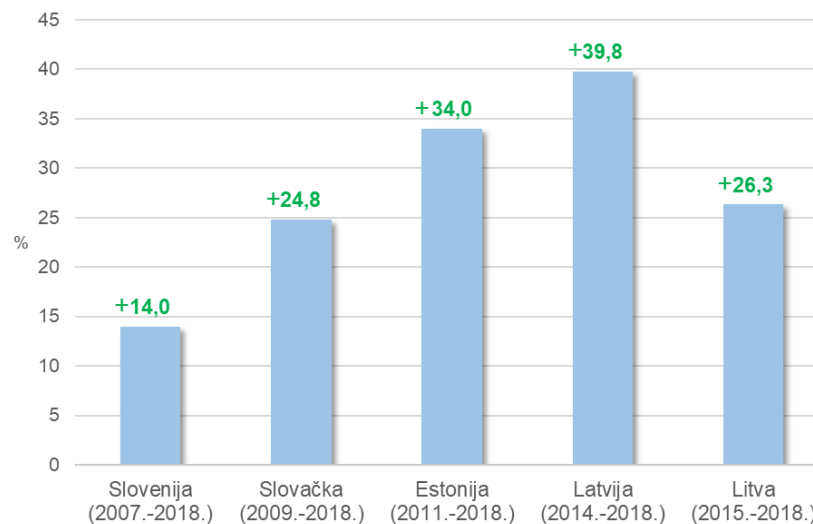
ANKETA: Koji bi bio najveći rizik uvođenja eura?

Izvor: Anketa Ipsos, ožujak 2020.

... ali iskustva drugih država članica pokazuju da taj strah nije utemeljen

Razlika između kumulativnog povećanja bruto plaća i cijena u razdoblju nakon uvođenja eura

Napomena: Povećanje cijena uslijed uvođenja eura bilo je zanemarivo ako je država primijenila mjere za zaštitu potrošača. Naime, učinak na stopu inflacije iznosio je u prosjeku svega **0,23 postotna boda** u godini kada je euro uveden.

Izvor: Eurostat

Ključne aktivnosti:

Zaštita potrošača i informiranje (nast.)

- ❑ **Jasna pravila o preračunavanju cijena**
 - zakonom će biti definirano pravilo o preračunavanju cijena

- ❑ **Dvojno iskazivanje cijena**
 - iskazivanje cijena i drugih vrijednosti u kunama i u eurima

- ❑ **Strogi nadzor trgovaca i praćenje cijena**
 - nadzor poštivanja pravila o preračunavanju i dvojnomo iskazivanju cijena
 - građani će moći podnositi pritužbe na subjekte koji su neopravdano povećali ili neispravno preračunali cijene
 - organizirat će se detaljno praćenje cijena i izvješćivanje o njihovom kretanju

- ❑ **”Crne liste”**
 - poslovni subjekti koji neopravdano povećaju cijene ili krše pravilo o dvojnomo iskazivanju cijena naći će se na javno dostupnim popisima prekršitelja

Ključne aktivnosti:

Zaštita potrošača i informiranje (nast.)

- ❑ U mjesecima prije uvođenja eura provodit će se intenzivne aktivnosti **informiranja građana**

- ❑ Cilj tih aktivnosti je građanima dati odgovor na **najvažnija pitanja**:
 - koje će pogodnosti uvođenje eura donijeti Hrvatskoj?
 - gdje i u kojem roku se mogu zamijeniti novčanice i kovanice kuna?
 - što će se dogoditi s kunskim depozitima i kreditima?
 - kojim će mjerama Vlada sprječavati rast cijena?

- ❑ Osim toga, građane će se upozoriti:
 - da se **suzdrže od kupovine eura** u mjesecima uoči službenog prelaska na euro jer će u tom slučaju snositi transakcijske troškove (plaćat će eure po prodajnom tečaju umjesto po fiksnom tečaju konverzije koji će vrijediti tek od dana uvođenja eura)

Sljedeći koraci

- ❑ Vlada RH će **raspraviti i službeno usvojiti** Nacionalni plan zamjene hrvatske kune eurom
 - dokument će prethodno proći postupak e-savjetovanja i biti raspravljen na Nacionalnom vijeću za uvođenje eura

- ❑ Nacionalno vijeće za uvođenje eura će ustrojiti **šest koordinacijskih odbora** i imenovati njihove glavne koordinate na prijedlog vodećih institucija
 - koordinacijski odbori počinju s radom – izradom akcijskih planova ...
 - ... i njihovom provedbom

- ❑ Redovito **izvješćivanje** Nacionalnog vijeća za euro o napretku u svakom od područja
 - => *Cilj: sve pripremiti za uvođenje eura 1. siječnja 2023. godine*

Hvala na pozornosti!